

Reflectare asupra competențelor pentru cultură democratică

Sugestie de activitate de învățare

Această lecție oferă elevilor posibilitatea de a reflecta asupra competențelor pe care le-au dobândit. Procesul de reflecție se bazează pe Modelul de Competențe pentru Cultură Democratică dezvoltat de Consiliul Europei (la realizarea căruia a participat și Institutul Intercultural Timișoara)¹.

Acest proces de reflecție are două obiective principale:

1. Procesul de reflectare asupra competențelor dezvoltate îi ajută pe elevi să își consolideze aceste competențe și să devină conștienți de faptul că dețin o gamă largă de competențe care sunt deosebit de importante în secolul XXI.
2. Comportamentele specifice identificate de elevi ca exemple de manifestare a competențelor oferă profesorilor o imagine detaliată asupra nivelului de competențe ale elevilor și asupra impactului pe care l-a avut procesul educativ asupra lor. Aceste cunoștințe ale profesorilor despre competențele elevilor pot ajuta la procesul de evaluare și notare a elevilor și sunt utile și pentru proiectarea unor activități educaționale viitoare.

Descrierea lecției:

Elevii sunt informați că vor avea ocazia în această lecție să reflecteze asupra competențelor pe care și le-au dezvoltat ei în acest semestru. Mai precis, vor primi acces la un chestionar online în care sarcina lor este de a identifica situații în care au manifestat anumite comportamente.

De exemplu, una dintre sarcini este: Descrie o situație în care ai dovedit încredere în capacitatea ta de a găsi soluții pentru a-ți îndeplini sarcinile.. Un exemplu de manifestare a acestui comportament în situații concrete ar putea fi: Atunci când am primit tema nu am fost sigur/ă că voi putea să o fac, dar am întrebat părinții / am căutat informații pe internet / am adresat întrebări suplimentare și am reușit să o fac.

Acesta este link-ul la chestionar: <https://forms.gle/bT63QPB4TpiS2aRX8>.

Este important să le fie clar elevilor că nu trebuie să răspundă la toate afirmațiile, ci doar la cele care sunt adevărate pentru ei. Ideal este să răspundă la cât mai multe, iar răspunsurile lor să fie adevărate.

De asemenea, este foarte important să precizați elevilor că trebuie neapărat să răspundă și la întrebările:

- Numele lor
- Școala
- Localitatea
- Numele profesorului / profesoarei de educație pentru cetățenie democratică. Există uneori cazuri în care elevii nu își amintesc numele întreg. Asigurați-vă că știu atât numele cât și prenumele dumneavoastră.

¹ Mai multe detalii despre modul în care a fost dezvoltat acest Model de Competențe și despre cum îl puteți folosi în activitatea dumneavoastră educațională, la orice materie, puteți găsi aici: www.ccd.intercultural.ro.

Răspunsurile elevilor vor fi filtrate în funcție de aceste informații, pentru a putea să le primiți și dumneavoastră. Pentru aceasta este necesar să completați și dumneavoastră un scurt chestionar cu datele de contact unde să vă trimitem răspunsurile elevilor: <https://forms.gle/RuDfi57ZzGst76z48>.

Prezentați elevilor chestionarul cu o atitudine pozitivă, deschisă și curioasă. Transmiteți-le că aceasta este o activitate care face parte din evaluarea lor și că, spre deosebire de majoritatea testelor școlare, aici nu există răspunsuri mai bune sau mai puțin bune, corecte sau greșite și acest chestionar nu folosește la compararea oamenilor între ei. Transmiteți-le că acest chestionar îi ajută în primul rând pe ei înșiși să-și dea seama ce au învățat valoros în ultimele luni, și recomandați-le să se gândească bine înainte de a răspunde. Încurajați-i să răspundă onest inclusiv la întrebările demografice (despre numele lor, școală, localitate și numele dvs.), pentru că altfel răspunsurile lor s-ar putea să nu ajungă la dvs.

Dați-le timp elevilor să reflecteze dar stabiliți o dată limită pentru ca ei să răspundă. Sugerăm să le lăsați cel puțin o zi pentru această activitate. Stabilirea unei date limită pentru răspuns este importantă și pentru ca noi să vă putem transmite deodată toate răspunsurile elevilor dvs.

Este important să clarificați elevilor la ce perioadă să se gândească atunci când caută situațiile specifice. Decideți dvs. asta în funcție de modul în care doriți să folosiți această activitate – în unele cazuri poate doriți să o folosiți ca evaluare pentru întregul an școlar, în unele cazuri poate doriți să o folosiți doar ca evaluare pentru semestrul al doilea, sau ca evaluare pentru competențele dobândite de elevi strict în timpul folosirii metodei „Proiect: Cetățeanul”.

Vă recomandăm ca, înainte de a o prezenta elevilor, să faceți dvs. înșivă/însevă această activitate și să reflectați la situații recente în care v-ați comportat așa cum scrie în afirmațiile de mai jos (fără a completa chestionarul online): astfel veți înțelege mult mai bine valoarea acestui instrument înainte de a-l recomanda elevilor.

Mai jos găsiți lista de afirmații care se regăsesc în chestionarul pentru elevi și asupra cărora vor reflecta elevii, reformulate ca îndemnuri (de exemplu, „Describe o situație în care ți-ai îndeplinit sarcinile cu conștiinciozitate.”). Veți vedea că aceste afirmații sunt organizate în funcție de competențele la care se referă. În chestionarul pentru elevi nu sunt precizate competențele, deoarece nu este necesar ca elevii să învețe toate aceste noțiuni. De exemplu, nu este important la această vârstă ca elevii să cunoască noțiunea de auto-eficacitate, dar este important să conștientizeze că din implicarea în proiect și-au dat seama că, dacă procedează într-un anumit mod, îi pot influența pe cei din jur, pot genera schimbări și pot contribui la îmbunătățirea situației din comunitatea lor.

Un rezumat al Modelului de competențe care cuprinde definiții ale acestor concepte este disponibil aici: <https://ccd.intercultural.ro/wp-content/uploads/2019/11/CDC-rezumat-in-Romana.pdf>. Tot pe site-ul www.ccd.intercultural.ro găsiți lista completă a descriptorilor de competență incluși în Model, într-un format care vă permite să realizați chestionare personalizate, pentru activități viitoare: <https://ccd.intercultural.ro/descriptori/>.

Dacă este posibil, organizați o discuție cu elevii, după ce ei completează chestionarul și dumneavoastră citiți răspunsurile lor. Următoarele întrebări pot servi ca bază pentru discuție:

- Cum a fost pentru voi să vă gândiți la aceste situații?
- Ce ați învățat despre voi în acest proces?
- Ce v-a surprins? Unele competențe pe care le aveți și nu ați știut că le aveți? Unele competențe pe care ați vrea să le dezvoltați mai mult? Altceva?

- Dacă ar fi să alegeți o competență pe care să v-o dezvoltați în această vară, care ar fi ea? Ce activități concrete ați putea face pentru dezvoltarea ei? Cum v-ați putea da seama dacă o aveți sau nu?
 - Ce vi s-a părut interesant din ceea ce au împărtășit colegii voștri în timpul acestei discuții?
- Mai jos găsiți descriptorii pe baza cărora a fost elaborat chestionarul online. De asemenea, este precizat la fiecare afirmație elementul de competență la care se referă (ceea ce nu apare în chestionarul online), pentru a fi mai ușor pentru dumneavoastră să analizați informațiile.

Respect

1. Am arătat respect chiar și față de persoane cu care nu am fost de acord.

Spirit civic

2. Am simțit că aparțin comunității locale și că este important să fac ceva de care să beneficieze întreaga comunitate.

Responsabilitate

3. Mi-am îndeplinit sarcinile cu conștiințiozitate.
4. Mi-am asumat responsabilitatea pentru ceea ce nu am făcut bine și m-am străduit să remediez situația.

Auto-eficacitate

5. Am dovedit încredere în capacitatea mea de a găsi soluții pentru a-mi îndeplini sarcinile.
6. Am conștientizat că pot face lucruri pe care nu le-am făcut până acum și că pot obține rezultatele dorite.
7. Am dobândit convingerea că prin acțiunile mele pot schimba ceva în jurul meu.

Toleranță la ambiguitate

8. Nu m-am blocat în situații în care nu am fost sigur cum să procedez ci am încercat diferite variante.
9. Am reușit să îndeplinesc o sarcină chiar dacă am considerat că ea nu a fost clar explicată.

Abilitate de învățare autonomă

10. În situații când mi-am dat seama că nu știu anumite lucruri, am găsit surse de informație valide pentru a le afla.
11. Mi-am organizat în mod autonom, fără să mi se spună ce să fac, un proces prin care să învăț ceva nou.

Gândire critică

12. Am dovedit capacitatea de a analiza, evalua și emite judecăți cu privire la texte, argumente, interpretări, probleme, evenimente, experiențe, într-un mod sistematic și logic.

Abilități de observare și ascultare

13. Am arătat atenție celor spuse de alte persoane, străduindu-mă să înțeleg ce spun.
14. Am observat comportamentele altor persoane, gesturile, expresia feței, pentru a înțelege ce vor să comunice.

Empatie

15. Am înțeles ce simt alte persoane în anumite situații.
16. Am înțeles ce gândesc alte persoane încercând să privesc lucrurile din punctul lor de vedere.
17. Am arătat simpatie pentru persoanele afectate de o problemă sau aflate în dificultate.

Adaptabilitate și flexibilitate

18. Mi-am adaptat reacțiile și comportamentele în funcție de cerințele unei situații noi.
19. Când am constatat că planul inițial nu funcționează, am căutat alte variante pentru a-mi atinge obiectivele.

Abilități de comunicare și plurilingve

20. Am utilizat un limbaj adecvat situației de comunicare și persoanelor cărora m-am adresat.
21. Am acordat atenție gesturilor mele și poziției corpului, pentru ca acestea să fie adecvate situațiilor în care m-am aflat.
22. Am utilizat cu succes cunoașterea altor limbi pentru a contribui la îndeplinirea sarcinilor.

Cunoștințe și înțelegere critică privind limba și comunicarea

23. Am înțeles importanța normelor de comunicare verbală și nonverbală în societate și faptul că oamenii comunică în moduri diferite.

Abilități de cooperare

24. Am colaborat cu succes cu alți colegi în cadrul activităților de grup.
25. Am ajutat grupul la depășirea unor situații dificile sau la clarificarea unor idei.
26. Am contribuit la luarea unor decizii în mod democratic, ținând cont și de părerea celorlalți.

Abilități de gestionare a conflictelor

27. Când am avut neînțelegeri sau divergențe cu colegii, m-am străduit să propun o soluție convenabilă pentru toți.
28. Am ajutat colegi cu păreri diferite să găsească de comun acord o soluție care să țină cont de nevoile ambelor părți.

Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană

29. Am conștientizat aspecte legate de propria persoană.

Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea

30. Am dobândit cunoștințe despre instituțiile publice, politicile publice, atribuțiile și limitele instituțiilor, drepturile omului, rolul și responsabilitatea cetățenilor într-o societate democratică, legislație, procedurile de luare a deciziilor și modalitățile în care pot fi găsiți susținători pentru o idee.
31. Am dobândit cunoștințe despre problema studiată.

Valorizarea demnității umane și a drepturilor omului

32. Mi-am dat seama că este important să recunoaștem că toți oamenii au aceeași valoare, aceeași demnitate, că au dreptul la același respect și la același set de drepturi ale omului și că trebuie tratați în acord cu aceste principii.

Valorizarea democrației, justiției, echității, egalității și a statului de drept

33. Am dobândit convingerea că societatea trebuie să funcționeze și să fie guvernată prin procese democratice care respectă principiile justiției, echității, egalității și statului de drept.